

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Infopäev toimub "Teadmussiirde pikaajaline programm aianduse tegevusvaldkonnas" raames, toetab Euroopa Liit

Keskkonناسäästliku marjakasvatuse infopäev: EESTI ESIMENE MUSTIKASORT 'ARE' – 2. august 2018.

POOLKÕRGE MUSTIKASORDI `ARE` SAAMISLUGU

Taimi Paal, EMÜ Metsandus- ja maaehitusinstituut

1998. aastal külastasid Eesti Maaülikooli teadlased Kanadas Truro Ülikooli juures asuvat mustikaurimise instituuti. Kolleegid võtsid meid kaasa välitöödele Prince Edward'i saarele ühte katsetalusse. Sealselt ahtalehise mustika (madalakasvuline) pool-looduslikult tootmisalalt leidsime mõned kõrgemad mustikapõõsad. Kuna selles regioonis kulgeb kännasmustika (kõrgekasvuline) levila põhjapiir, siis arvatavasti oligi tegemist ahtalehise ja kännasmustika hübriididega (poolkõrge kasvuga), mida kahe liigi kattumise alal sageli looduses leidub. Korjasin kõige suuremate viljadega ja kõige saagikamalt põõsalt marjad kokku ning neist eraldasid seemned.

1999. aasta varatalvel tehti esimesed külvid ja suve jooksul kasvatati välja umbes 500 taime, mis istutati 2000. aasta kevadel Metsa talu istandikku.

Mõnede seemikute viljakandvus algas juba 2002. aastal ehk kolmandal aastal pärast külvi.

Seemikute võrdluskatsed käisid kuni 2008. aasta sügiseni, mil sai välja valitud kümme paremat seemikut. Seemikuil mõõdeti igal aastal ühe marja keskmist massi ja saaki põõsa kohta. Arvesse võeti marjade korjatavuse kergust, valmimisaega ja taime külmakindlust jm omadusi.

Parimaiks osutusid aretised tähistega 29-03, 10-02 ('Are'), 8-04, 8-05.

Neist põõsastest tehti mikrotaimed, mis istutati 2010. aastal Metsa talu istandikku eraldi võrdluskatsena.

Foto. Noored 'Are' taimed 2012. aastal ja täiskasvanud taimed 2018a.

Kloon 10-02 ('Are') paistis silma hilisema saagi valmimise ja marjade väga heade maitseomaduste poolest. 2014. aastal saadeti aretised 10-02 taimed Poolasse kohustuslikku sordivõrdluskatsesse, kust sordi kinnitus tuli 2017. aastal. Põllumajandusamet registreeris sordi 'Are' 3. jaanuaril 2018.a. Sordi nimi anti Metsa talu peremehe Are Roosvaldi järgi, kuna ta oli üks esimesi Eesti mustikakasvatuse eestvedajaid.

Sordikirjeldus

Sort 'Are' on poolkõrge mustikas (ahtalehine mustikas × kännasmustikas) *Vaccinium ×atlanticum* E.P. Bicknell (sün. *Vaccinium angustifolium* Aiton × *Vaccinium corymbosum* L.). Põõsa kõrgus on 0,6-0,7 meetrit. Oksad on püstise kasvuga, tugevad. Talvekindlus hea. Üheaastase võrse varre värv on rohekaspunane. Lehed on ovaalse kujuga, pealt rohelist värvi ning alt heledamad, leheserv on sakiline. Õisik lühike, õiekroon keskmise pikkusega. Vili keskmine kuni suur, keskmine marja mass 1,5 g. Vilja kuju piki lõikes on ümar. Vilja värvus on keskmiselt sinine, marja katva vahakirme intensiivsus on nõrk kuni keskmine. Vilja tugevus on keskmine kuni tugev. Saagikus keskmiselt 800 g põõsalt.

Sordi eelis on marjade vürtsikas maitse ja hilisem marjade valmimine kui standartsordil 'Northblue'.

Foto. David Percival (Dalhousi Ülikool, Kanada) ja Metsa talu perenaine Maret Roosvald Kanadas ahtalehise mustika tootmisalasid väisamas, 2001.a.

Mustikaalasele teadustööle ja mustikakasvatuse edendamisele Eestis on tublisti kaasa aidanud Kanada riik ja sealse mustikakasvatuse spetsialistid. Kanada-Eesti ühisprojekti "*Developing a Commercial Wild Berry Industry in Estonia*" raames said paljud meie mustikakasvatuse huvilised käia Kanadas, et ammutada teadmisi ja kogemusi mustikate kultuuris kasvatamise kohta. Siinjuures suured tänud Kanada saatkonna esindusele Eestis meeldiva suhtluse ja koostöö eest.

Sordiaretustööd on toetanud:

- Maaeluministerium
- Sihtasutus Eesti Teadusagentuur
- Ettevõtluse arendamise Sihtasutus